

D YARBAKIR CUMHUR YET BA SAVCILI İ'NA

HBAR EDEN : **1- Halkların E itlik ve Demokrasi Partisi (9510518329)**
O uzlar Mah. 1388 Sok. No:37 Balgat/Çankaya/ANKARA

2-Serhat Eren
Diyarbakır Milletvekili
TBMM/Bakanlıklar Halkla li kiler Binası D-504

VEK L : Av. Kenan Maço lu - Av. Sipan Cizreli - Av. Özgür Yıldız - Yıldız - Av.
Nurdan Kılıç

ÜPHEL LER : **1- Diyarbakır l Sa lık Müdürü Cihan Tekin**
2- Diyarbakır Gazi Ya argil E itim ve Ara tırma Hastanesi
Ba hekimi Doç. Dr. Erkan Baysal
3- Gazi Üniversitesi Kalp Damar Cerrahı Prof. Dr. Hikmet Selçuk
Gedik
4- Mehmet Soylu
5- Tespit edilecek tüm üpheliler

KONU : Suç duyurusu

SUÇ TAR H : **26.06.2020**

AÇIKLAMALAR :

1- Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi ö retim üyesi Prof. Dr. Cenap Ekinci, Haziran 2020'de bir tıbbi cihaz üreticisi firmanın, Covid-19 hastaları üzerinde izinsiz ve etik dı ı olarak 'Türk ı nını' adlı cihazı denedi ini X isimli sosyal medya hesabından duyurmu tur. Ki isel sosyal medya hesabından yapılan açıklamalar sonrasında bu durum kamuoyu gündemine girmi tir.
(<https://www.diken.com.tr/covid-hastalari-turk-isini-icin-fedami-edildi/>)

2- Cenap Ekinci, sosyal medya hesabında ve sonrasında basın kurulu larına verdi i demeçlerde özetle; Diyarbakır'da 2020 yılında korona virüsü döneminde Gazi Ya argil E itim ve Ara tırma Hastanesi'nde "Türk I ın Tedavi Yöntemi"nin uygulandı nını, bu yöntem nedeniyle nedeniyle bazı hastaların ya amını yitirdi ini iddia etmi tir. Ekinci, açıklamalarında u hususları ifade etmi tir;

" Buna göre Diyarbakır'a özel uçakla gelen ekibin amacı Covid-19 virüsünü kanda ilaçsız tedavi edebilen bir cihazı Sa lık Bakanlı ı'na tanıtarak satmaktır. Ancak bakanlık, cihazın bilimsel bir dayana ı olmadığını ve dünyada henüz kullanılmadığını, ayrıca cihazla ilgili hiçbir deney ve faz çalı ması yapılmadığını belirterek cihazı almak istemedi. Buna ra men, ekibin ba ındaki M.S. (Mehmet Soylu, eski içi leri bakanı Süleyman Soylu'nun kuzeni) cihazın denenmesi ve bir an önce raporlanmasında ısrarcıydı. Hiçbir hastane, hasta üzerinde denenecek bu yöntemi kabul etmezken, Diyarbakır Gazi Ya argil E itim ve Ara tırma Hastanesi ba hekimi, kendi hastaları üzerinde bu denemeyi kabul etti. Bu ekilde, üç gün boyunca hastalara ve yakınlarına bilgi verilmeden deneyler yapıldı. Bu deneylerin amacı, cihazın etkilerini gözlemlemektir. Ancak bakanlık onaylamadı ve cihaz satın alınmadı. Bu tedavi yöntemiyle tedavi edilen bazı hastalar hayatını kaybetti. 'Dünyada ilk kez' yapıldı ı söylenen yöntem pek çok medya kurulu unda yer bulmu tu. "O hastanede görevli de ildim. Ancak bütün geli meleri takip ediyordum. Sonuçta pandemiydi ve her yerle ilgileniyorduk. Arkada larım orada

çalı ıyordu. Üç gün boyunca cihazın yüklendi i özel uçakla Ankara'dan her sabah geldiler ve ak am geri döndüler. Ara tırma ekibinde mikrobiyolog, enfeksiyon hastalıkları ya da yo un bakım uzmanları yoktu. Bakanlı ın onayını almadan, test etmeden hastaların kanlarına apor topar lazer verdiler. Be ile 10 arasında hastaya uygulandı ını net olarak biliyorum. Hastaların di er tedavileri kesildi ve alet denendi. Bunlardan ölenler oldu...Anlattıklarım eksiktir, fazla de il. Mahkemeye versinler, beni yalanlasınlar, soru turma açsınlar hakkımda. Hazırım. Neden sadece Diyarbakır'dan bahsedildi? Neden üstü kapatıldı, örtüldü? Böyle ara tırma mı olur? Önce hayvan deneyleri, bilimsel yayınlar yapılır. Literatüre girer. 'Bir hastanın kanındaki enfeksiyon negatife döndü' dersiniz, bilimsel bir deney olmaktan çıkar. Mengele (Alman Nazi doktor) gibi denersiniz. Ba arılı olduk deyip toplandılar uçaklarıyla gittiler. Bu i leme onay verenler ödüllendirildi. Olay böylece kapandı."

3- Bu açıklamalardan sonra Diken isimli haber sitesine konu an Diyarbakır Tabip Odası Ba kanı Dr. Mehmet Veysi Ülgen; "*.. ara tırmadan sa lık bakanlı ının haberinin olup olmadığı nı sordu. Ülgen Ekinci'nin iddialarının suç duyurusu niteli inde oldu unu ve yetkililerin harekete geçmesi gerekti ini söyledi. Deney için Diyarbakır E itim ve Ara tırma Hastanesi'nin seçilmesinin de sebebini merak ettiklerini belirten Ülgen, öyle devam etti: "Etik bilimsel ara tırmalar için önemli bir konu. Bilimsel ara tırmalar, bilim kurullarınca yapılır. Bunun için insanlardan onam yani rıza alınır. Sonuçlar bir zaman sonra açıklanır. Böyle çalı ma olmaz. Ciddi ihlaller var. Zaten bütün pandemi dönemi effaf de illerdi. Bilim dı ı açıklama yapanlar için dü ünçe ve ifade özgürlü ü deniyor, soru tırmalar yapılmıyordu. Türk Tabipleri Birli i'nin, bilimsel konu anların sesleri soru tırmalarla kısılmaya çalı ıldı."* ekinde açıklama yapmı tır.

4- Yine Türk Tabipler Birli i "*Dünden itibaren çe itli basın-yayın organlarında ve sosyal medya platformlarında payla ılan, belli dalga boyunda ı nların, endoskopik yöntemle solunum sistemine uygulanarak COVID-19 tedavisinde etkisinin ara tırıldı ı bir çalı mada Diyarbakır'da tedavi görmekte olan bazı hastaların "kobay olarak kullanıldı ına" ili kin iddialar son derece rahatsız edicidir. Klinik ara tırmaların sıkı etik kurallarına uyulmaksızın bir çalı ma yapılmı oldu u iddiası hem deh et verici hem de bilime ve bilimsel yöntemle olan inancı sarsıcı bir iddiadır. Bu nedenle, COVID-19 döneminde bütün çalı maları kendi iznine ba lamı olan Sa lık Bakanlı ı yetkililerinden bu çalı mayaya ili kin iddiaları yanıtlamak ve olu an soru i aretlerini gidermek üzere a a ıdaki sorulara bir an önce yanıt vermesini talep ediyoruz:*

"Türk ı mı" adı verilen yöntemin klinik öncesi a amaları nasıl ve nerede gerçekleştirilmi tir? Klinik öncesi a amalarda ı nın virüs üzerine etkisinin yanı sıra hücrelere olabilecek yan etkileri ara tırılmı mıdır? Klinik öncesi ara tırma sonuçları bilimsel kamuoyu ile payla ılmı mıdır? Klinik ara tırma a amasına geçildi inde gönüllüler üzerinde uygulanması için etik kurul onayı alınmı mıdır? Gönüllülerden aydınlatılmı onam alınmı mıdır? Klinik ara tırmaların gönüllülerin güvenli ini sa lamaya yönelik kurallarına uyulmu mudur? Klinik ara tırma hangi merkezlerde gerçekleştirilmi tir? Klinik ara tırma e er tek merkezde gerçekleştirildi ise, cihazın geli tirildi i ve ekibin görev yaptı ı ehir yerine Diyarbakır'daki tek bir merkezde yapılmı olmasının özel bir sebebi var mıdır? Klinik ara tırma hangi a amada ve hangi nedenle durdurulmu tur (yöntem yaygın kullanıma girmedi ine göre ya etkisizlik ya da güvenlik sorunu nedeniyle durdurulmu olması beklenir)? Klinik ara tırma T TCK KAP veya clinicaltrials.gov gibi kamuya açık bir veri tabanına kayıtlı mıdır? Ara tırma sonuçları bilimsel kamuoyu ile payla ılmı mıdır?

Diyarbakır Tabip Odamızın konuyla ilgili yapmı oldu u açıklamayla sa lık ortamına duyurdu u bu konuyu ve yöneltmi oldu u soruları Sa lık Bakanlı ı'na yazılı olarak da iletmi bulunmaktayız. Sorularımıza yetkililerce tatmin edici yanıtlar verilmesini ülkemiz sa lık ve bilim ortamı açısından çok önemli görüyoruz.." ekinde açıklama yayınlamı tır.

(https://www.ttb.org.tr/haber_goster.php?Guid=70a2f498-3ead-11ef-a310-69d6f752b286)

5- Söz konusu deneyle ilgili olarak Anadolu Ajansı tarafından 26.06.2020 tarihinde haber yapılmı tır. Haber içeri i u ekildedir; "...Diyarbakır l Sa lık Müdürü Cihan Tekin, Diyarbakır Gazi Ya argil E itim ve Ara tırma Hastanesi Ba hekimisi Doç. Dr. Erkan Baysal ve Gazi Üniversitesi Kalp Damar Cerrahisi Prof. Dr. Hikmet Selçuk Gedik ile düzenledi i basın toplantısında Türk I n Tedavisi Yönteminin Prof. Dr. Gedik koordinasyonunda yeni koronavirüs (Kovid-19) tanısıyla yatan 46 ya nda erkek hastaya uygulandı nı söyledi..."

<https://www.aa.com.tr/tr/koronavirus/kovid-19-hastasina-turk-isin-tedavisi-yontemi-uygulandi/1891410#>

6- 26.06.2020 tarihinde Anadolu Ajansı'nın yapımı oldu u haber, bahse konu açıklamaların ne kadar ciddi oldu unu göstermesi açısından önemlidir. Söz konusu açıklamalar ve haberler incelendi inde, Sa lık Bakanlı ı'nca onaylanmamı bir tedavi yönteminin COV D 19 hastalarına uygulanması nedeniyle, üphelilerin yargılanması gerekmektedir. Söz konusu iddialar ciddiyetini korumasında ra men henüz Sa lık bakanlı ı yetkilileri tarafından kamuoyuna herhangi bir açıklama yapılmamı tır.

7- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda nsan üzerinde Deney Suçu u ekilde düzenlenmi tir;

nsan üzerinde deney

Madde 90- (1) nsan üzerinde bilimsel bir deney yapan ki i, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) nsan üzerinde yapılan rızaya dayalı bilimsel deneyin ceza sorumlulu unu gerektirmemesi için;

- Deneyle ilgili olarak yetkili kurul veya makamlardan gerekli iznin alınmı olması,
- Deneyin öncelikle insandı ı deney ortamında veya yeterli sayıda hayvan üzerinde yapılmı olması,
- nsandı ı deney ortamında veya hayvanlar üzerinde yapılan deneyler sonucunda ula ılan bilimsel verilerin, varılmak istenen hedefe ula mak açısından bunların insan üzerinde de yapılmasını gerekli kılması,
- Deneyin, insan sa lı ı üzerinde öngörülebilir zararlı ve kalıcı bir etki bırakmaması,
- Deney sırasında ki iye insan onuruyla ba da mayacak ölçüde acı verici yöntemlerin uygulanmaması,
- Deneyle varılmak istenen amacın, bunun ki iye yükledi i külfete ve ki inin sa lı ı üzerindeki tehlikeye göre daha a ır basması,
- Deneyin mahiyet ve sonuçları hakkında yeterli bilgilendirmeye dayalı olarak açıklanan rızanın yazılı olması ve herhangi bir menfaat teminine ba lı bulunmaması, gerekir.

(3) (De i ik: 31/3/2005 – 5328/7 md.) Çocuklar üzerinde bilimsel deneyin ceza sorumlulu unu gerektirmemesi için ikinci fıkrada aranan ko ulların yanı sıra;

- Yapılan deneyler sonucunda ula ılan **bilimsel** verilerin, varılmak istenen hedefe ula mak açısından bunların çocuklar üzerinde de yapılmasını gerekli kılması,
- Rıza açıklama yetene ine sahip çocu un kendi rızasının yanı sıra ana ve babasının veya vasisinin yazılı muvafakatinin de alınması,
- Deneyle ilgili izin verecek yetkili kurullarda çocuk sa lı ı ve hastalıkları uzmanının bulunması, gerekir.

(4) Hasta olan insan üzerinde rıza olmaksızın tedavi amaçlı denemede bulunan ki i, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, bilinen tıbbi müdahale yöntemlerinin uygulanmasının sonuç vermeyece inin anla ılması üzerine, ki i üzerinde yapılan rızaya dayalı bilimsel yöntemlere uygun tedavi amaçlı deneme, ceza sorumlulu unu gerektirmez. Açıklanan rızanın, denemenin mahiyet ve sonuçları hakkında yeterli bilgilendirmeye dayalı olarak yazılı olması ve tedavinin uzman hekim tarafından bir hastane ortamında yapılması gerekir.

(5) Birinci fıkrada tanımlanan suçun i lenmesi sonucunda ma durun yaralanması veya ölmesi

halinde, kasten yaralama veya kasten öldürme suçuna ili kin hükümler uygulanır.

(6) Bu maddede tanımlanan suçların bir tüzel ki inin faaliyeti çerçevesinde i lenmesi halinde, tüzel ki i hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

8- Yine 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda nefret ve ayrımcılık u ekinde düzenlenmiştir;

Nefret ve Ayrımcılık Suçu (TCK Madde 122)

"(1) Dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi dü ünçe, felsefi inanç, din veya mezhep farklılı ından kaynaklanan nefret nedeniyle;

a) Bir ki iye kamuya arz edilmi olan bir ta ınır veya ta ınmaz malın satılmasını, devrini veya kiraya verilmesini,

b) **Bir ki inin kamuya arz edilmi belli bir hizmetten yararlanmasını,**

c) Bir ki inin i e alınmasını,

d) Bir ki inin ola an bir ekonomik etkinlikte bulunmasını, engelleyen kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

Koronavirüs salgınının o dönem tüm Türkiye'de yaygın olmasına rağmen; Sağlık Bakanlığı ve Covid 19 Bilim Kurulu'nun onayı olmaksızın uygulanan tedavi yönteminin yalnızca Diyarbakır'a getirilmesinin ve Diyarbakır halkına uygulanmasının arkasında ayrımcılık ve nefret suçunun olduğu açıktır. Zira iddialar do rultusunda; Diyarbakır halkı kamuya arz edilmi sa lık hizmeti hakkından yararlanamamı olup daha önce hiç denenmeyen bir yöntem ile adeta kobay olarak kullanılmıştır. Dolayısıyla iddialara göre ki ilerinin sa lık ve ya am hakları ihlal edilmiştir.

9- Avrupa nsan Hakları Sözleşmesi'nin 14. maddesine göre,"Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya di er kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlı ı a aidiyet, servet, do um ba ta olmak üzere herhangi ba ka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sa lanmalıdır." Anayasa'nın 10. maddesinde "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi dü ünçe, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde e ittir. Kadınlar ve erkekler e it haklara sahiptir. Devlet, bu e itli in ya ama geçmesini sa lamakla yükümlüdür." denilmek suretiyle devlete pozitif yükümlülükler getirilmiştir. Türk Ceza Kanunu'nun 122. maddesinde ayrımcılık yasaklanmıştır. Dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi dü ünçe, felsefi inanç, din veya mezhep farklılı ından kaynaklanan nefret nedeniyle bir ki inin kamuya arz edilmi belli bir hizmetten yararlanmasını engelleyen kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

10- Söz konusu tedavi yöntemin uygulanmasında sorumlu olan tüm kamu görevlileri aynı zamanda TCK 527. Maddede düzenlenen görevi kötüye kullanma suçunu i lemleridir.

SONUÇ VE STEM : Yukarıda açıklanan nedenlerle; üpheliler hakkında nsan Üzerinde Deney(5237 sayılı Yasa madde 90), Nefret ve Ayrımcılık Suçu (5237 sayılı Yasa madde 122) ve Görevi Kötüye Kullanma (5237 sayılı Yasa; 257) suçu ile re'sen tespit edilecek di er suçlar yönünden etkili soru turma yürütülmesi ve kamu davası açılması talep olunur. 11.07.2024

hbar Edenler Vekili
Av. Kenan Maço lu